

R.s. 1. 28; Bk. 8. 36; R. 6. 47; Ku. 6. 42. -2 An oven, a fire-place, hearth. -3 A fiery pit, abode of evil spirits, the infernal regions. -Comp. -अङ्गनम्, -णम् the court-yard of a palace. -तलम्, -पृष्ठम्, -वलभी f. the upper room of a palace. -स्थलम् the room of a palace.

हर्मिका f. A summer house on a Stūpa.

* **हर्य** 1 P. (हर्यति) 1 To go. -2 To worship. -3 To take. -4 To threaten. -5 To be weary or fatigued.

हर्यतः 1 A horse. -2 A horse fit for the Asvamedha sacrifice. -3 A sacrifice; Uṇ. 3. 109.

हर्षः [हृष्-घञ्] 1 Joy, delight, pleasure, satisfaction, gladness, rapture, glee, exultation; हर्षो हर्षो हृदयवसाति: पञ्चबाणस्तु बाणः P. R. 1. 22; सहोत्रितः सैनिकहर्षनिःस्वनैः R. 3. 61. -2 Thrilling, bristling, erection (of the hair of the body); as in रोमहर्ष q.v.; नेत्रे जलं गात्ररुद्धेषु हर्षः Bhāg. 2. 3. 24. -3 Joy, considered as one of the 33 or 34 subordinate feelings; हर्षस्त्रिवश्वावासर्मनःप्रसादोऽशुगददाविकः S. D. 195; or इष्टप्राप्त्यादिजन्मा सुखविशेषे हर्षः R. G. -4 The erection of the sexual organ; lustfulness. -5 Ardent desire. -Comp. -अन्वित a. full of joy, happy; so हर्षाविष्टः. -आकुल a. agitated with joy. -उत्कर्षः excess of happiness or joy, ecstasy. -उदयः rise of joy. -कर a. gratifying, delighting. -कीलकः a kind of sexual enjoyment. -गर्भ a. blissful. -जर्म् semen. -जड़ a. dull or paralyzed with joy; परामृशन् हर्षजडेन पाणिना तदीयमङ्गु कुलिशत्रणाङ्गितम् R. 3. 68. -दोहलः, -लम् lustful desire. -वर्धनः N. of a great king of Northern India and founder of an era, A. D. 605 or 606. -विवर्धन a. increasing joy. -संपुटः a kind of sexual enjoyment. -स्वनः a cry or shout of joy.

हर्षक a. (-र्षका or -र्षिका f.) [हृष्-णिञ् षुल्] Delighting, gladdening, delightful, pleasing.

हर्षण a. (-णा or -णी f.) [हृष्-णिञ् ल्यु] 1 Causing delight, gladdening, delightful, pleasant. -2 Causing the hair of the body to stand erect; संवादामिमश्रौषमद्वृतं रोमहर्षणम् Eg. 18. 74. -णः 1 N. of one of the five arrows of Kāmadeva. -2 A morbid affection of the eyes. -3 A deity presiding over the funeral ceremonies. -4 A funeral and other rites; L. D. B. -5 One of the 27 yogas (Astr.); L. D. B. -णम् 1 Joy, delight, happiness, gladdening, delighting; दुर्वासप्रहर्षाय सुहृदां हर्षणाय च Mb. -2 Raising the spirit (of an army); खातकव्यूहतत्त्वं बल-हर्षणकेविदम् Mb. 12. 118. 11. -3 Erection of the sexual organ, sexual excitement.

हर्षयित्नु a. [हृष्-णिञ् इत्नु] Gladdening, pleasing, delighting. -n. Gold. -m. A son.

हर्षित a. 1 Delighted, happy. -2 Made happy, gladdened. -तम् Joy, delight.

हर्षुलः [हृष्-उलच् Uṇ. 1. 93] 1 A deer. -2 A lover. -ला A girl with a beard (unfit for marriage). -u. 1 Jocular (परिहासशाल); हर्यं वा दन्तिनं अभिन्नत्यनादत्य हर्षुले पार्थिवे मुदौ Mb. 12. 56. 54. -2 Lustful.

हल 1 P. (हलति, हलित) To plough.

हलः, हलम् 1 A plough. -2 A weapon. -3 A land-measure.

हलम् [हल् घर्षये करणे क] 1 A plough; वहसि वधुषि विशदेवसने जलदाभम्। हलहतिभीतिमिलितयसुनाभम्; or हलं कलयते Git. 1. -2 Deformity, ugliness; ततो मया रूपगुणैरहल्या स्त्री विनिर्मिता। हलं नामेह वैरूप्यं हल्यं तत्प्रभवं भवेत्॥ Ram. 7. 30. 22. -3 Hindrance. -4 Quarrel. -Comp. -अभः a pie-bald horse. -आयुधः 1 an epithet of Balarāma. -2 N. of the author of अभिधान-रत्नमाला. -ककुद् f. the projecting beam of a plough. -गोलकः a kind of insect; फलं वा मूलकं हत्वा अपूर्पं वा पिपीलिकाः। चोरायित्वा च निष्पावं जायते हलगोलकः॥ Mb. 13. 111. 100 (com. हलगोलकः दीर्घपुच्छो गोलहसी कीटविशेषः). -दण्डः the shaft or pole of a plough. -धर, -भृत् m. 1 a ploughman. -2 N. of Balarāma; केशव धृतहलधररूप जय जगदीश हरे Git. 1; अंसन्यस्ते सति हलभृतो मेचके वासीनी Me. 61. -भृतिः, -भृतिः f. ploughing, agriculture, husbandry. -मार्गः a furrow. -मुखम् a ploughshare. -वाहा a particular landmeasure. -सीरः a ploughshare. -हति f. 1 striking or drawing along with a plough. -2 ploughing.

हलदी, हलदीका, हलदी f. Turmeric.

हलहल a. Ploughing, making furrows.

हलहलकः Eagerness; Hch. 8.

हलहला An exclamation of applause or approbation.

हला 1 A female friend. -2 The earth. -3 Water. -4 Spirituous liquor. -ind. A vocative particle used in addressing a female friend; (only in theatrical language); हला शकुन्तले अत्रैव तावनमुहूर्ते तिष्ठ S. 1; cf. हण्डा also.

हलिः 1 A large plough. -2 A furrow. -3 Agriculture.

हलिकः A ploughman.

हलिन् m. 1 A ploughman, an agriculturist. -2 Balarāma. -Comp. -प्रियः the Kadamba tree. (-या) spirituous liquor.

हलिनी A number of ploughs.

हलीनः The teak tree.

हलीषा, हलेषा The handle of a plough.